

JAN KOCHANOWSKI

**Pieśń I (Przeciwnie
chmury słońce nam
zakryły...)**

JAN KOCHANOWSKI

PIEŚNI, KSIĘGI WTÓRE

*Pieśń I*¹²

Przeciwnie³ chmury słońce nam zakryły
I niepogodne deszcze pobudziły,
Wody z gór szumią, a pienista Wilna⁴
Już brzegom silna⁵.

Strach patrzeć na to częste połyskanie;
A prze to srogie obłoków trzaskanie,

¹Ks. 2, Pieśń I — po raz pierwszy opublikowana pt. *Pieśń o potopie*. Nawiązuje do opowieści o potopie z biblijnej Księgi Rodzaju. [przypis redakcyjny]

²W przypisach gwiazdką oznaczono wyrazy, które są używane do dziś, ale których znaczenie w *Pieśniach* jest odmienne od znaczenia obecnego. [przypis edytorski]

³*przeciwny* (daw.) — nieprzyjazny. [przypis redakcyjny]

⁴Wilna — Wilejka, dopływ Wilii. [przypis redakcyjny]

⁵*brzegom silna* — zagraża brzegom. [przypis redakcyjny]

Kładą sie lasy, a piorun, gdzie zmierzy,
 Żle nie uderzy.

Zakładaj korab'⁶, cieśla nauczony⁷,
A kto wie, jeśli nie wrócą sie ony
Nieszczęsne czasy, kiedy powódź była
 Świat zatopiała.

Sześć niedziel w ten czas lał deszcz nie przesta-
jąc,
A ziemia, nowe źródła pobudzając,
Rzek przymnażała, tak iż morskie wały⁸
 Wylać musiały.

Z ludźmi pospołu i miasta, i grody
Nieuśmierzone zatopily wody;
Nie wysiedział sie pasterz z bydłem w cale⁹
 Na żadnej skale.

⁶zakładaj korab' — zaczynaj budować okręt (arkę). [przypis redakcyjny]

⁷nauczony (daw.) — doświadczony, biegły w swym fachu. [przypis redakcyjny]

⁸wał (daw.) — fala. [przypis redakcyjny]

⁹Nie wysiedział sie (...) w cale — nie przetrwał, nie uszedł z życiem. [przypis redakcyjny]

Ryby po górach wysokich pływały,
Gdzie ledwe przedtym pióra donaszały
Mężnej orlice, gdy do miłych dzieci
Z obłowem¹⁰ leci.

Ale na ten czas i matkę, i syny
Pozarła woda, i wszystek zwierz iny;
Sam Noe został, przy nim żona tylko
A dziątek kilka.

Nieżyzne w cnotę to tam były lata,
Gdzie ledwe jeden ze wszystkiego świata
Nalezion, co go Bóg w całe zachował,
Gdy nierząd psował¹¹.

Ten, będąc z łaski Pańskiej ostrzeżony,
Zbudował sobie korab' niezmierny¹²,
Na którym pływał czasu złej przygody
Po wierzchu wody.

¹⁰*obłów* — połów, zdobycz; por. pokrewny współcz. wyraz: obłowić się. [przypis redakcyjny]

¹¹*Bóg (...) nierząd psował* — zwalczał zepsucie, grzech. [przypis redakcyjny]

¹²*niezmierny* — bardzo wielki. [przypis redakcyjny]

A wszyscy inszy nagle zagarnieni
I w głębokościach morskich zatopieni;
Niebo a morze, te dwie rzeczy były
Świat zastąpiły¹³.

A kiedy się już prawie¹⁴ dosyć zstało
Pańskiemu gniewu, po trosze spadało
Wielkiego morza, aż za czasem¹⁵ skały
Z wody wyźrzały.

Potym i zbytnie zawarły się zdroje,
A bystre rzeki wpadły w brzegi swoje;
Ziemia ku słońcu pełne ciężkiej rosy
Rozwiła włosy.

A trupy wkoło straszliwe leżały,
Ludzie i bydło, wielki zwierz i mały;
Pełne ich morza, pełne brzegi były,
Boga ruszyły¹⁶.

¹³świat zastąpiły — pokryły świat, czyli stały się całym światem. [przypis redakcyjny]

¹⁴prawie (starop.) — należycie. [przypis redakcyjny]

¹⁵za czasem — z czasem. [przypis redakcyjny]

¹⁶Boga ruszyły — wzruszyły Boga. [przypis redakcyjny]

I rzekł Noemu: «Już teraz na ziemię
Występuj śmieie i z tobą tve plemię¹⁷;
Oto ja znowu przyodzieję lasy
Na wieczne czasy.

I będzie, jako po te lata wszytki,
Ziemia dawała wszelakie użytki;
Mnóźcie sie, niech świat spustoszały wszędzie
Znowu osiedzie¹⁸.

A w tym upewniam każdą żywą duszę,
Że nigdy potym takich wód nie wzruszę¹⁹,
Które by miały ziemię opanować
I świat zepsować.

Włożę na niebo znakomitą²⁰ pręgę,
Którą gdy ujrzę, wspomnię na przysięgę,
Że mam hamować niezwyczajną wodę
I nie zawiodę».

¹⁷plemię (starop.) — potomstwo. [przypis redakcyjny]

¹⁸osiedzie — zaludni się (por. pokrewne: osiąść gdzieś na stałe; osadnik).
[przypis redakcyjny]

¹⁹wzruszyć (daw.) — pobudzić do ruchu. [przypis redakcyjny]

²⁰znakomity* (daw.) — widoczny. [przypis redakcyjny]

Pomni sie²¹, lutni! Nie twojej to głowy²²
Wspominać Boga żywego rozmowy;
Kaź ty nam zasieść przy ciepłym kominie,
Aż zły czas minie.

²¹*pomni sie* — opamiętaj się. [przypis redakcyjny]

²²*nie twojej to głowy* — to nie na twoją głowę, to przekracza twoje możliwości rozumienia. [przypis redakcyjny]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na Licencji Wolnej Sztuki 1.3.

Fundacja Nowoczesna Polska zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/piesni-ksiegi-wtore-piesn-i>

Tekst opracowany na podstawie: Pieśni Jana Kochanowskiego księgi dwoje, Drukarnia Łazarzowa, Kraków, 1586

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Bibliotekę Narodową z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów BN.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Olga Sutkowska, Piotr Wilczek.

Okładka na podstawie: <https://www.flickr.com/photos/laogooli/> (What is beauty?), laogooli@Flickr, CC BY-SA 2.0

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przeznacz 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Nowoczesna Polska, KRS 0000070056.

Dołącz do Towarzystwa Przyjaciół Wolnych Lektur i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

JAN KOCHANOWSKI *Pieśń I (Przeciwnie chmury słońce nam zakryły...)* 8
Przeznacz darowiznę na konto: szczegóły na stronie Fundacji.